

FÖRDJUPNING – Resultatet i den brittiska EU-folkomröstningen skapar osäkerhet

Den 23 juni röstade en majoritet av britterna för att landet ska lämna den europeiska unionen. Resultatet innebär stora politiska utmaningar, både för Storbritannien och EU-samarbetet, och det har varit kraftiga reaktioner på de finansiella marknaderna. Det är svårt att bedöma vilka konsekvenserna blir för den ekonomiska utvecklingen framöver. Riksbankens bedömning är att resultatet i folkomröstningen och den ökade osäkerheten framförallt innebär negativa effekter för tillväxten i Storbritannien medan konsekvenserna för andra länder blir mer begränsade. Men osäkerheten är stor och prognoserna kan komma att justeras ytterligare i takt med att mer information tillkommer.

Brittisk folkomröstning skapar stor osäkerhet

Den 23 juni röstade folket i Storbritannien för att landet ska lämna den europeiska unionen, EU. Premiärminister David Cameron aviserade omedelbart sin avgång och överlät samtidigt åt sin efterträdare att besluta om när landet formellt ska anmäla sin avsikt att träda ur EU. När detta sker väntar komplicerade förhandlingar mellan Storbritannien och EU och utträdet ska sedan ske inom två år såvida man inte gemensamt beslutar att förlänga tidsfristen.

Resultatet i folkomröstningen har skapat stor osäkerhet. Tidsplanen för utträdet kommer att vara oklar under en tid framöver. Utöver detta behöver landets nya regering hantera en rad svåra frågor. I Skottland, där en klar majoritet röstade för att stanna kvar i EU, innebär folkomröstningsresultatet exempelvis att frågan om självständighet aktualiserats igen.

Reaktionerna på de finansiella marknaderna har så här långt präglats av minskad vilja att investera i riskfyllda tillgångar. Det har varit stora rörelser på världens börser och priser på säkrare tillgångar, så som statsobligationer, har stigit. Det brittiska pundet har försvagats kraftigt mot andra valutor, och euron har försvagats mot dollarn och yenen. Den ökade riskaversionen har också lett till stora svängningar på den svenska aktiemarknaden och lägre statsobligationsräntor i Sverige. Kronan har förstärkts mot pundet, men försvagats mot dollarn och euron, och även i konkurrensvägda termer. Den förhöjda oron har skapat förväntningar på mer expansiv penningpolitik från centralbanker runt om i världen. Utvecklingen har dock inte inneburit att de finansiella marknadernas funktionsätt påtagligt försämrats.

Hur har Riksbankens prognoser påverkats?

Det är svårt att bedöma konsekvenserna av resultatet i den brittiska folkomröstningen. Riksbankens bedömning är att resultatet i folkomröstningen och den ökade

osäkerheten framförallt innebär negativa effekter för tillväxten i Storbritannien medan konsekvenserna för andra länder blir mer begränsade. Men eftersom osäkerheten om effekterna är stor kan prognoserna komma att justeras ytterligare i takt med att mer information tillkommer.

Effekter på Storbritannien och övriga omvärlden

Resultatet i folkomröstningen och den ökade oron väntas leda till att företag och hushåll, framförallt i Storbritannien men även i andra länder, blir mer försiktiga och avvaktande. Företagen skjuter upp investeringar och blir mer återhållsamma med att nyanställa, medan hushållen minskar sin konsumtion. Troligtvis minskar också direkt- och portföljinvesteringarna i Storbritannien. Därtill kan stramare finansiella förhållanden, exempelvis förhöjda riskpremier och därmed högre räntor och lägre kreditillväxt, dämpa efterfrågan. Att många europeiska banker i utgångsläget har låg lönsamhet och svaga balansräkningar förstärker sannolikt denna effekt.

Om Storbritannien lämnar EU innebär det att landet inte längre är en del av EU:s inre marknad. Landet behöver då omförhandla sina handelsavtal med EU-länderna men även med andra länder som EU har handelsavtal med. Detta är en komplicerad process som kommer ta lång tid och beroende på hur de nya avtalen ser ut kan effekterna på Storbritanniens handel med omvärlden bli mer eller mindre negativa.

Före folkomröstningen publicerade en rad organisationer analyser av hur Storbritanniens och EU-ländernas ekonomier skulle påverkas vid ett brittiskt EU-utträde. Effekterna på Storbritanniens BNP-nivå på några års sikt ligger i intervallet från -1 till -6 procent, och bedöms överlag bli större än effekterna för övriga EU-länder.

I tabell 1:3 redovisas effekterna på BNP-nivån i Storbritannien och EU-området från två av dessa studier.²

Riksbanken har mot bakgrund av resultatet i folkomröstningen och den ökade osäkerheten reviderat ned BNP-tillväxten i omvärlden de närmaste åren. Storbritanniens BNP-nivå är nedreviderad med 2 procent i slutet av prognosperioden medan inflationen är uppreviderad eftersom pundet väntas vara svagare. BNP-tillväxten i EU och den övriga världen är också nedreviderad men i mindre utsträckning. För euroområdet bedöms BNP-nivån vara 0,5 procent lägre i slutet av prognosperioden. I bedömningen ligger också att penningpolitiken i Storbritannien och den övriga världen blir mer expansiv för att motverka de negativa effekterna på ekonomin.

Tabell 1:3. Bedömda effekter på Storbritanniens och EU-områdets BNP-nivå i olika studier

Procent

	Tid	Scenario	Storbritannien	EU exklusive Storbritannien
IMF	2019	Gynnsamt	-1,4	-0,2
	2019	Ogynnsamt	-5,6	-0,5
OECD	2018		-1,3	-1,1

Anm. IMF:s effekter avser euroområdet och siffran för EU exkl. Storbritannien i det gynnsamma scenariot avser 2018. Klassificeringen av scenarier som gynnsamt eller ogynnsamt beror på de bakomliggande antagandena.

Källor: IMF och OECD

Effekter på Sverige

Den ökade osäkerheten som dämpar tillväxten i Storbritannien och övriga Europa inverkar negativt även på svensk tillväxt, och BNP-prognosen för Sverige är nedreviderad ungefär i linje med övriga Europa. Exporten till Storbritannien uppgick förra året till cirka 8 procent av den totala svenska exporten och 2014 motsvarade Storbritanniens direktinvesteringstillgångar i Sverige cirka 7 procent av svensk BNP.

Efter folkomröstningsresultatet har kronan förstärkts mot pundet men försvagats mot euron och dollarn. Sammantaget, i konkurrensvägda termer, har kronan försvagats och Riksbanken bedömer att kronan blir svagare jämfört med prognosen i april även under andra halvåret 2016 och första halvåret 2017. Detta bidrar till att dämpa de negativa effekterna av den ökade oron på efterfrågan och BNP. Samtidigt innebär en svagare krona att priserna på varor och tjänster med högt importinnehåll ökar något snabbare.

Den sammantagna effekten på inflationen bedöms mot ovanstående bakgrund bli relativt begränsad. Men det är svårt att bedöma hur ovissheten påverkar hushåll och företag och hur varaktiga effekterna kommer att bli. Detta beror i stor utsträckning på den politiska

utvecklingen i spåren av folkomröstningen. Hur realekonomin, inflationen, och därmed penningpolitiken påverkas framöver är därför i dagsläget mycket osäkert. I takt med att mer information tillkommer kan Riksbankens prognoser komma att justeras ytterligare.

² OECD (2016), "The Economic Consequences of Brexit: A Taxing Decision", OECD Policy Paper, April 2016. IMF (2016) och "United Kingdom Selected Issues", Country report no 16/169, IMF.